

16. 7. 2015

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Není garance jako garance!

„Nebojte se, garantuji Vám, že Vám dluh zaplatí...“, „Zařídím, že tu smlouvu s Vámi uzavře...“, „Ujišťuji Vás a stojím si za tím, že můj klient splní vše, co slíbil...“. Taková prohlášení zaznívají na jednáních běžně. Uvědomují si však jejich autoři, jaké důsledky mohou tato prohlášení pro ně mít? Napovědět by jim měl tento článek.

GLATZOVA & Co.
Advokátní kancelář - Law firm

Co vlastně slibuji?

Právní úprava následků uvedených prohlášení se skrývá v ust. § 1769 občanského zákoníku. Inspirováno je ust. § 880a obecného zákoníku občanského, které na území Československa platilo do roku 1950 a v Rakousku platí dodnes. Na rozdíl od původního však nové ustanovení působí poněkud matoucím dojmem. Rozlišuje dvě situace. V první se slibující zavazuje „zajistit druhé straně, aby jí třetí osoba něco splnila“. Ve druhé pak, „že třetí osoba splní“. Na první přečtení je těžké hledat mezi těmito vyjádřeními rozdíl. Jejich právní důsledky jsou však výrazně odlišné.

Přimluvím se...

První situace je pro slibujícího méně závažná. Slibující z ní vyvázne pouze s povinností přimluvit se u třetí osoby, aby tato něco učinila. Pokud slibující vyvine přiměřené úsilí, svou povinnost splní. Příjemce slibu už od něj nemůže nic dalšího požadovat. Do této kategorie nejspíše spadne úvodní prohlášení typu „zařídím, že...“.

...nebo garantuji

Druhá situace je pro slibujícího (garanta) svízelnější. Garant v ní odpovídá za dosažení výsledku.[1] Co musí garant prohlásit, aby mu vznikla tato povinnost?

Ust. § 880a obecného zákoníku občanského bylo přesnější, když mluvilo o projevu, že někdo „stojí za výsledek“. Judikatura z té doby dovodila např. odpovědnost advokáta z garance v případě, kdy advokát učinil vůči adresátům prohlášení, že „nemusejí mítí obav, že to bude mítí již sám na starosti, aby uspokojení svých nároků došli...“, z čehož soud dovodil, že „není to jen pouhé chlácholení neb plané utěšování právního zástupce oproti svému klientu, nýbrž přímo vážný slib, zcela určitý...“, a tedy „že za to stojí, že strana jím zastoupená jinému něco splní“[2]. Obecně tedy šlo o případy, kdy garant ujišťoval příjemce garance, že mu třetí osoba poskytne určité plnění.

V současné době mohou do kategorie těchto garančních ujednání často spadat prohlášení v tzv. „comfort letters“, kdy mateřská společnost různými způsoby ujišťuje věřitele, že jejich dceřiná společnost splní dluh. Záležet bude vždy na znění konkrétního prohlášení a na dalších okolnostech, ze kterých se bude dovozovat vůle garanta. Text zákona v této souvislosti při výkladu projevů vůle

slibující strany moc nepomůže. Proto bude potřeba dbát zvýšené pozornosti zejména při formulaci prohlášení.

Garant neručí, ale hradí újmu

Jak bylo naznačeno výše, bezvýslednost učiněné garance se neobejde bez následků. Nesplní-li totiž třetí osoba příjemci garance to, k čemu slib garanta směřoval, bude garant povinen nahradit příjemci garance škodu vzniklou příjemci garance v důsledku tohoto nesplnění. Garant může například někomu přislíbit, že mu třetí osoba poskytne peníze, protože s ní má nadstandardní vztahy. Nedojde-li nakonec k získání peněz, nepřechází na garanta povinnost tyto peníze poskytnout, jako by tomu bylo u ručení. Musí ale příjemci garance nahradit vzniklou škodu. To může mít v konečném důsledku pro garanta i horší následky. Například kdyby poškozené osobě v důsledku nezískání peněz ušla příležitost uzavřít lukrativní obchod, uhradí mu nejenom skutečnou škodu, ale i ušlý zisk.

Důležité je, že při učinění garance nemusí ani žádná povinnost třetí osoby vůči příjemci garance existovat. Garant neslibuje, že třetí osoba splní příjemci garance to, k čemu se už dříve tato osoba zavázala. Neplatí zde tedy akcesorita garance vůči hlavnímu dluhu jako u ručení. Příjemce garance nemusí třetí osobu k plnění ani vyzývat.[3] Je tedy na slibujícím, jak a zda vůbec přiměje třetí osobu k plnění.

A co forma garance?

Nebezpečí garance tkví zejména v tom, že zákon pro ni nepředepisuje žádnou zvláštní formu. Garant se tedy může zavázat např. i nerozvázným výrokem v hospodě. Pokud vynesení výroku bude schopen dosvědčit třeba kamarád příjemce garance, může se garant dostat do nepříjemné situace. Bezformálnost garance je tak dalším rozdílem oproti ručitelskému prohlášení, které naopak vyžaduje písemnou formu.

Vzhledem k potenciálně závažnějším důsledkům garance je však namísto argumentovat pro zvýšenou ochranu garanta. Ustáleně tak činí např. rakouský Nejvyšší soud. Ten na garanci analogicky vztahuje požadavek formy předepsaný pro ručení.[4] Původně rakouský obchodní zákoník stanovil výjimku z povinnosti písemné formy ručitelského prohlášení pro případ, kdy ručitel činil prohlášení v postavení podnikatele. Později však byla tato výjimka ze zákona vypuštěna a ručitelské prohlášení musí mít nyní vždy písemnou formu. Proto se nově analogicky vztahuje povinnost písemné formy na garanci bez ohledu na právní postavení garanta.

Domnívám se, že toto řešení by bylo vhodné aplikovat i v českém prostředí. Chrání-li občanský zákoník zvýšeným požadavkem na formu všechny ručitele, měl by podle stejných zásad chránit i poskytovatele garance. Ti by se pak mohli dovolávat relativní neplatnosti svého ústního prohlášení. Zejména u těch nerozvázných by taková ochrana přišla vhod.

Závěr

Nový občanský zákoník přejímá z prvorepublikové úpravy mnohé. Nenápadným, ale důležitým institutem je zejména garanční prohlášení. V důsledku neuváženého a později nesplněného slibu může garantovi vzniknout povinnost nahradit vzniklou škodu. Je těžké předvídat, zda soudy poskytnou ochranu před důsledky garancí učiněných ústně. Ještě více než dříve se proto vyplatí dát si pozor na to, co komu slíbíme.

Mgr. Milan Prieložný,
advokát

[Glatzová & Co., s.r.o.](#)

Betlémský palác
Husova 5
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 401 440

Fax: +420 224 248 701

e-mail: office@glatzova.com

[1] Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721-2054). Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2014, str. 247.

[2] Viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 28. ledna 1919, sp. zn. Rv I 42/19 (Vážný 25).

[3] Op. cit. sub 1.

[4] Viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu Rakouské republiky sp.zn. 1 Ob 595/92, 1 Ob 525/94, 1 Ob 544/95, 9 Ob 23/97s a pak novější 4 Ob 205/09i.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)